

Datum

2024-08-14

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-935

Yttrande

Till

Justitiedepartementet

Kamerabevakning i offentlig verksamhet - lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Ju2024/00910

Sammanfattning

Malmö stads remissvar begränsas till de förslag som kan få konsekvenser för kommunala verksamheter. Huvudförslaget i utredningen är att tillståndskravet i kamerabevakningslagen avskaffas. Malmö stad bedömer att ett avskaffat tillståndskrav för kamerabevakning innebär risker för felaktig tillämpning som öppnar upp för godtycklighet och rättsosäkerhet. Detta kan leda till risker som medför större intrång i enskildas grundläggande fri- och rättigheter.

Malmö stad delar utredarens uppfattning att förslagen kräver ytterligare integritetsskyddsåtgärder och ett ökat behov av tillsyn för att se till att lagstiftningen följs. Malmö stad konstaterar att tillståndskravet i sig upplevs inte som något hinder för kamerabevakning och att förtydligad lagstiftning och erforderliga resurser till Integritetsskyddsmyndigheten bör vara en mer rimlig åtgärd. Malmö stad instämmer i utredarens bedömning om att det ska finnas integritetsskyddande åtgärder och rättssäkerhetsgarantier vid ett avskaffat tillståndskrav. Malmö stad tillstyrker förslaget att det ska införas en rättslig grund för kommuners kamerabevakning som tydliggör kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Malmö stad välkomnar förslagen avseende förteckningskrav och dokumentationskrav eftersom dessa medför en tydlig koppling till de krav för personuppgiftsbehandling i EU:s dataskyddsförordning och den nationella dataskyddslagstiftningen.

Yttrande

9.2.1 Det finns behov av att införa lättnader för kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse

Malmö stad delar utredningens bedömning kring lagstiftningens problembild och gränsdragningsproblematik. Nuvarande tillståndsprocess innebär långa handläggningstider. Malmö stad konstaterar dock att tillståndsförfarande medför högre krav på kompetens om dataskydd och kamerabevakning inom organisationen och att verksamheterna uppfyller de rättsliga förutsättningarna för kamerabevakning.

9.3.3 Kamerabevakning kan vara ett effektivt verktyg även för aktörer som inte bedriver brottsbekämpande verksamhet

Malmö stad anser att utredningen på ett bra sätt redogör för forskningsläget, men i stället väljer att överskatta aktörernas upplevelse kring den preventiva nytta som bevakning innebär. Malmö stad menar att trygghet- och säkerhetsarbete görs med bäst med stöd i forskning och beprövad erfarenhet.

9.4.3 Lättnader i förfarandet och utökad användning av kamerabevakning innebär risker för den personliga integriteten

Malmö stad delar utredningens bedömning och menar att det finns risker för ökad, godtycklig och bristfällig kamerabevakning generellt i samhället som får en oproportionellt negativ påverkan på den personliga integriteten.

9.5.1 Utgångspunkter för proportionalitetsbedömningen

Malmö stad delar utredningens konstaterande att kamerabevakning utgör ett intrång i grundläggande fri- och rättigheter främst som avser rätten till skydd för privatlivet och den personliga integriteten samt rätten till skydd för personuppgifter. Malmö stad menar därför att det är av stor vikt att nyttobedömning baseras på forskning och beprövad erfarenhet.

9.5.2 Det är proportionerligt att införa lättnader för och utöka möjligheterna till kamerabevakning

Malmö stad ser risker med att införa ytterligare lättnader i lagstiftningen, speciellt som utredningen påpekar att forskningen ger svagt stöd för kamerabevakningens brottsförebyggande effekt till skillnad mot effekten i den brottsbekämpande verksamheten. Malmö stad anser att det inte är lättnader i lagstiftning som ger effekt i kamerabevakningsförfarandet. Malmö stad menar att effekt fås genom tydlighet i lagstiftning och att tillståndsgivaren får tillräckliga resurser.

11.5 Integritetsskyddet och risker med ett avskaffat tillståndskrav ur ett integritetsperspektiv

Malmö stad delar utredningens bedömning att avskaffande av tillståndskrav innebär risker för grundläggande fri- och rättigheter såsom den enskildes rätt till privatliv och skydd för sin personliga integritet. Tillståndskravet möjliggör att integritet inte kränks av aktörer avsiktligt eller oavsiktligt. Ett avskaffat tillståndskrav kan leda till ökad kamerabevakning som inte är förenlig med dataskyddsregleringen. Malmö stad konstaterar att utöver de delar av grundläggande fri- och rättigheter som lyfts fram i utredningen, kan även finnas situationer då kamerabevakning skulle kunna ha påverkan på eller inskränka vissa individers och grupperas rätt till rörelsefrihet (Artikel 13, FN:s konventioner om Mänskliga rättigheter)

11.6.2 Ett helt avskaffat tillståndskrav för alla

Malmö stad menar att ett avskaffat tillståndskrav för kamerabevakning innebär risker för felaktig tillämpning som öppnar upp för godtycklighet och rättsosäkerhet. Detta kan leda till risker som medför större intrång i enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Bedömningarna kan bli svåra att genomföra särskilt för aktörer som har ont om resurser eller kompetens inom dataskydd. Malmö stad konstaterar att tillståndskravet i sig upplevs inte som något hinder för kamerabevakning och att förtydligad lagstiftning och erforderliga resurser till IMY bör vara en mer rimlig åtgärd. Malmö stad delar utredningens bedömning om att det ska finnas integritetsskyddande åtgärder och rättssäkerhetsgarantier vid ett avskaffat tillståndskrav. Tillståndskravet är en skyddsmekanism som främjar skyddet av den personliga integriteten, som är en del av rätten till privatliv och är därför viktigt för vår demokrati och förtroendet för de offentliga institutionerna.

13.7.1 En bibehållen intresseavvägning och vissa förtydligande för en enklare tillämpning

Malmö stad delar utredningens förslag om att kamerabevakning endast får bedrivas om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad och att denna bedömning ska göras även när platser dit allmänheten inte har tillträde ska bevakas. Malmö stad anser dock att det finns en risk att aktörerna inte har rätt förutsättningar för att genomföra en rättssäker avvägning.

13.7.2 Vad som särskilt ska beaktas i intresseavvägningen

Malmö stad delar utredningens förslag om att den intresseavvägning som för närvarande tillämpas idag inom ramen för tillståndsförfarandet, ska även gälla fortsättningsvis för kamerabevakning som bedrivs av myndigheter och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse, i verksamhet som inte är brottsbekämpande. Malmö stad anser att det krävs en tydlighet i vad intresseavvägning ska innehålla för att bevakningsintresset ska väga tyngre än integritetsintresset i syfte att underlätta aktörernas bedömningar om eventuell kamerabevakning.

13.7.3 När bedömningen ska göras

Malmö stad delar utredningens förslag om att den kamerabevakande aktören ska göra bedömningen enligt intresseavvägningen innan kamerabevakningen påbörjas eller betydande förändringar genomförs. Malmö stad anser dock att det är bra med en tydlighet kring vad betydande förändring innebär.

13.7.6 Bestämmelser som hänvisar till regleringen om konsekvensbedömning och förhandssamråd ska införas

Malmö stad instämmer i förslaget att införa bestämmelser i kamerabevakningslagen som hänvisar till EU:s dataskyddsförordningens krav på riskanalys och konsekvensbedömning och att förhandssamråd ska begäras hos tillsynsmyndigheten i de fall det krävs.

13.8.2 Det ska införas en rättslig grund för kommuners kamerabevakning

Malmö stad delar utredningens förslag att införa en bestämmelse i kamerabevakningslagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete som anger att kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för trygga och säkra offentliga miljöer. Malmö stad instämmer i att bestämmelsen säkerställer att det finns en rättslig grund för kommuner att bedriva kamerabevakning i enlighet med kamerabevakningslagen och EU:s dataskyddsförordning.

15.4.1 Ett förteckningskrav

Malmö stad delar utredningens förslag att den som är personuppgiftsansvarig för kamerabevakning ska föra förteckning över pågående bevakning. Malmö stad anser också att förslaget har en integritetshöjande effekt och är förenligt med EU:s dataskyddsförordning. Malmö stad menar att förteckningskravet överensstämmer med kommunernas skyldigheter att dokumentera och förteckna personuppgiftsbehandlingar enligt dataskyddsförordningen. Förteckningen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten. Förteckningskravet kan även betraktas som ett verktyg för att ha en översiktlig sammanställning som aktörerna bedriver samtidigt. Förteckningen ska innehålla uppgifter om:

1. adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas,
2. typ av plats som bevakas,
3. syftet med bevakningen,
4. bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik, och
5. en bedömning enligt intresseavvägningen har gjorts och vilket datum den senaste bedömningen gjordes.

15.4.2 bedömningen enligt intresseavvägningen ska (fortsatt) dokumenteras

Malmö stad instämmer i att ett dokumentationskrav underlättar tillsynsverksamheten och fungerar som en integritetshöjande åtgärd. Kravet ska gälla både när bedömningen ska göras inför påbörjandet av en ny bevakning och på grund av ändrade förhållanden. Malmö stad anser att integritetsaspekter kan tillvaratas vid ett slopat tillståndskrav genom dokumentationskrav och andra skyddsmekanismer som föregår påbörjad kamerabevakning.

15.5.2 Sanktionsavgifter vid överträdelse av dokumentations- och förteckningskravet

Malmö stad delar utredningens bedömning att tillsynsmyndigheten tar ut sanktionsavgift om den som bedriver kamerabevakning bryter mot kravet på att dokumentera bedömningen enligt intresseavvägningen eller bryter mot kravet på att föra en förteckning över kamerabevakningen. I dessa fall ska den lägre avgiftsnivån som föreskrivs i EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och brottsdatalagen användas. Malmö stad menar att bestämmelserna om sanktionsavgifter kan fungera som ett incitament för att efterleva lagstiftningen och upprätthålla skyddet för enskildas fri- och rättigheter.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Pamela Lindqvist

Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation, bilaga 28.

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation, bilaga 29.

Anton Sauer (C) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation, bilaga 30.